

LA LENGUA ENS EMPODERA

**DISSENY D'UN PROJECTE D'INTERVENCIÓ PER LA PROMOCIÓ DE
L'AUTONOMIA DEL COL·LECTIU DE DONES MIGRANTS MAGREBINES**

Isona Vinyals Cararach

Treball Final de Grau

Tutora: Irene Maria Cussó Parcerisas

Grau d'Educació Social

Curs 2021-2022

Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés

Universitat Ramon Llull

Resum

Títol: La llengua ens empodera

Resum: Es presenta una proposta d'intervenció amb dones migrants magrebines assistents a classes d'acollida sociolingüística de castellà en una fundació del centre de Barcelona. La finalitat és aportar eines de comunicació per tal de fomentar l'autonomia i confiança de les dones a l'hora de moure's pel país on han migrat.

S'ha realitzat una revisió teòrica sobre la situació de les persones migrants a Catalunya i l'ús de la llengua i un diagnòstic de les necessitats concretes del col·lectiu.

El projecte té dues línies d'orientació: 1) Generar espais d'aprenentatge i 2) Adquisició d'eines per la comunicació. De cada línia d'acció s'especifiquen les activitats concretes a dur a terme, la proposta d'aplicació, i l'avaluació.

Paraules clau: col·lectiu dones magrebines, immigració, autonomia, eines de comunicació, llengua.

Resumen

Título: La lengua nos empodera

Resumen: Se presenta una propuesta de intervención con mujeres migrantes magrebíes que asisten a clases de acogida sociolingüística en una fundación del centro de Barcelona. La finalidad es aportar herramientas de comunicación para fomentar la autonomía y confianza de las mujeres en el momento de moverse por el país donde han migrado.

Se ha realizado una revisión teórica sobre la situación de las personas migrantes a Cataluña y el uso de la lengua, así como un diagnóstico de las necesidades concretas del colectivo.

El proyecto tiene dos líneas de orientación: 1) Generar espacios de aprendizaje, y 2) Adquisición de herramientas para la comunicación. De cada línea de acción se especifican las actividades concretas a llevar a cabo, la propuesta de aplicación y las evaluaciones.

Palabras clave: colectivo de mujeres magrebíes, inmigración, autonomía, herramientas de comunicación, lengua.

Abstract

Title: Language empowers us.

Abstract: This paper presents an intervention proposal with migrant Maghreb women that are attending a Spanish class at a foundation in the centre of Barcelona. The aim of this project is to offer communication tools to women to improve their autonomy and confidence, to move around the country they have migrated to. There has been theoretical revision done about the situation of migrant people in Catalonia and the use of the language, as well as a study of the concrete needs of the collective attended. The project has two lines of orientation: 1) Generating learning spaces, and 2) Acquiring communication skills. From each line, the concrete activities to be carried out, the application proposal and their evaluations have been specified.

Key words: collective of Maghreb women, autonomy, communication, tools, language.

Sumari

1. Introducció i justificació	6
2. Marc teòric i jurídic	7
Context	7
Ser dona i migrant	7
Dones musulmanes i BATQ	8
La llengua com a element cohesionador	9
3. Diagnòstic de necessitats	10
3.1. Resultats del qüestionari	11
3.2. Resultats de l'entrevista	13
3.3. Anàlisi DAFO	16
4. Formulació del projecte	16
5. Planificació	18
5.1 Aspectes educatius del projecte	18
5.2 Aspectes ètics del projecte	19
5.3 Descripció de les diferents línies o programes d'acció	19
5.4 Unitats de programació/pla de treball:	20
5.5 Unitats didàctiques	24
6. Aplicació	46
6.1. Gestió i organització interna	46
6.2. Recursos materials, recursos humans, relacions internes i externes	46
6.3. Calendarització del projecte	47
6.4. Pressupost/finançament	48
7. Avaluació	50
7.1. Avaluació inicial	50
7.2. Avaluació de procés	51
7.3. Avaluació final i d'impacte	51
7.4. Indicadors d'avaluació	52
7.5. Instruments d'avaluació i temporalització	58
8. Conclusions	60
9. Bibliografia	62

Sumari de taules

	Pàgina
Taula 1. Anàlisi DAFO	16
Taula 2. Formulació del projecte.....	17
Taula 3. Línia d'acció 1.....	19
Taula 4. Línia d'acció 2.....	20
Taula 5. Unitats de programació línia d'acció 1.....	21
Taula 6. Unitats de programació línia d'acció 2.....	22
Taula 7: UD 1.1: Introducció i coneixença.....	24
Taula 8: UD 1.2: Treball del JO.....	25
Taula 9: UD 1.3: El grup i la cohesió.....	27
Taula 10: UD 1.1: 1.4. Sortida al mercat.....	29
Taula 11: UD 1.1: 1.5. Sortida a la biblioteca.....	31
Taula 12: UD 1.6: Tancament del projecte i revisió del repte lingüístic.....	33
Taula 13: UD 2.1: Identificació de contextos de socialització.....	35
Taula 14: UD 2.2: Treball d'expressions comunes.....	36
Taula 15: UD 2.3: Àmbit 1: El mercat/ Les compres.....	38
Taula 16: UD 2.4: Àmbit 2: El metge.....	40
Taula 17: UD 2.5: Àmbit 3: El transport.....	42
Taula 18: UD 2.6: Àmbit 4: L'administració.....	43
Taula 19: Calendari d'octubre.....	47
Taula 20: Calendari de novembre.....	48
Taula 21. Pressupost.....	48
Taula 22. Materials fungibles.....	49

Taula 23. Ingressos.....	50
Taula 24: Eficàcia.....	52
Taula 25: Eficiència.....	55

Sumari de figures

	Pàgina
Figura 1. Any d'arribada a Espanya.....	12
Figura 2. Resultats qüestionari.....	12

1. Introducció i justificació

La idea d'aquest Treball de Final de Grau sorgeix arran de l'experiència de voluntariat que vaig estar fent al llarg del curs passat, en el qual vaig estar donant classe de castellà a un grup de dones migrants, les quals van expressar quines eren les seves necessitats envers aquelles classes.

El voluntariat, realitzat a la Fundació BATQ (d'ara en endavant, s'utilitzen aquestes sigles per anonimitzar l'entitat) consistia en dues classes a la setmana, dimarts i dijous de 17h a 19h, en les quals les dones migrants rebien classe de castellà segons el seu nivell. Jo vaig estar donant classe en el nivell A1, cada una de les alumnes tenia més facilitat per una cosa o una altra, però totes les del grup sabien llegir i escriure en castellà, tenien per això, certes dificultats per a entendre'l i parlar-lo.

Al principi del curs, érem dues voluntàries les que estàvem amb el grup, i jo només podia anar-hi un dia a la setmana, així que l'altra voluntària estava més al dia del ritme del grup, i quan jo hi anava tenia una tasca més de suport. A inicis del segon trimestre, l'altra voluntària va haver de deixar el voluntariat i vaig assumir més responsabilitat en les classes. El primer dia que vaig anar a donar classe jo sola, vaig preguntar a les alumnes que què els hi semblaven les classes fins llavors, què canviarien d'aquestes, què voldrien treballar més, etc. i moltes de les respostes que em van donar van ser que volien poder parlar i entendre millor el castellà, per a poder utilitzar-lo en la seva vida quotidiana. Van dir que volien poder entendre i explicar al metge el que els hi passava, poder parlar amb el tutor o tutora dels seus fills/es, poder moure's soles i demanar ajuda pel carrer si la necessitaven (demanar indicacions, preguntar l'hora) i altres situacions de la vida quotidiana.

Des d'aquell moment vaig integrar a la classe algunes dinàmiques per a treballar aquestes qüestions, com role-playings, i van funcionar molt bé. Vam estar combinant el dossier de teoria amb exercicis més pràctics sobre el quotidià i el *feedback* va ser bastant positiu. La idea del TFG va néixer en veure que les necessitats que les dones migrants del grup expressaven podien treballar-se a partir de l'adaptació de les classes i un canvi de mirada envers aquestes, no tant com a un espai per a adquirir la llengua, sinó com un espai per adquirir competències socials i lingüístiques que les puguin ajudar a relacionar-se amb persones de fora del seu cercle, i en general amb el conjunt de la societat del país d'acollida.

L'objectiu d'aquest TFG és doncs el de recollir dades sobre les necessitats de les dones migrants que acudeixen a les classes de castellà del BATQ, i dissenyar un model de classe enfocat a promocionar la cobertura d'aquestes necessitats. La idea no és dissenyar un projecte des de zero, sinó aportar una altra mirada al projecte ja existent a la Fundació BATQ, centrant-lo en el treball del quotidià i l'adquisició de competències lingüístiques i socials per a promocionar una vida autònoma en el país acollidor.

2. Marc teòric i jurídic

Context

Catalunya ha rebut en les últimes dècades un gran nombre de persones immigrants, procedents de diferents països i amb una gran varietat de cultures, creences i llengües, és per això que el context actual de Catalunya és molt plural i divers. Ser immigrant a Catalunya (i a Espanya) no és quelcom fàcil, ja que un cop les persones que migren arriben aquí (havent deixat enrere vincles i una llar, i patint un procés migratori que en alguns casos porta a les persones que migren a jugar-se la vida) moltes d'elles han de lidiar amb el xoc cultural, amb les traves legislatives per a regularitzar la seva situació, amb el racisme i la xenofòbia de la societat autòctona, amb la pobresa i la precarietat, i sovint amb les dificultats de comunicació per desconeixement de la llengua. Tot això té també afectacions en la salut mental. La salut mental de les persones immigrants i dels seus familiars respon a un conjunt complex i indissociable de factors individuals, socials, econòmics i culturals que remetent necessàriament al seu estatus sociolaboral en la societat (Sayed-Ahmad Beirutí, 2013).

Ser dona i migrant

En el cas de les dones migrants, a totes les dificultats anteriorment esmentades, se li afegeix la qüestió del gènere i l'opressió que els rols i el patriarcat exerceixen sobre les dones.

Hi ha tres variables que cal tenir en compte a l'hora de contextualitzar la realitat de les dones migrants (extracomunitàries específicament): l'ètnia, el gènere, i la classe social, ja que aquests factors tenen sovint com a resultat situacions de desigualtat i vulnerabilitat social, domèstica i laboral. En un estudi sobre la situació laboral de les dones immigrants a Espanya realitzat per l'Organització Internacional per a les Migracions s'evidencia que les

dones migrants conformen el sector més precari del mercat laboral espanyol. Moltes d'elles es troben concentrades en sectors i ocupacions de baixa qualificació, i en centres de feina i plantilles feminitzades i racialitzades que es caracteritzen per tenir un rang salarial baix, una forta inestabilitat laboral, temporalitat i informalitat (OIM Espanya, 2015).

Al llarg d'aquest TFG, però, no ens centrarem en el conjunt general de dones migrants, sinó que centrarem el Disseny del Projecte que ens ocupa en la realitat concreta d'un projecte de la Fundació BATQ, en la qual la major part de les assistents són musulmanes o provenen de països on l'Islam és la religió majoritària, i gran part d'elles provenen del Marroc.

Segons dades de l'Idescat (2021), a Catalunya hi ha 238.192 persones provinents del Marroc. D'aquestes 132.572 són homes, i 105.620 són dones. En territori català, hi ha un total de 522.113 habitants musulmans repartits arreu del territori, però la concentració més gran es troba a la ciutat de Barcelona, amb un 62,9% del total de musulmans i musulmanes (Kichou Najat, 2018). L'autora de "L'acció social en les comunitats musulmanes" explica que la diversitat religiosa en la societat en la qual vivim és una realitat innegable i que no es pot evitar, i que per tal d'aconseguir una millor cohesió entre tots els agents és imprescindible que hi hagi un treball de contacte i coneixement mutu entre les parts que la conformen. Tal com ella argumenta al llarg de l'article, també és feina dels professionals (en aquest cas referint-se als que treballen en el món social) que atenen a les persones musulmanes acostar-se i intentar entendre diferents aspectes de la religió islàmica per a poder fer una acció social més satisfactòria.

Segons una recerca de S.A.F.I. (Stop als Fenòmens Islamòfobs): La pràctica religiosa de les comunitats musulmanes de Barcelona, expressions i problemàtiques (2016) les dones musulmanes no només pateixen la condició generalitzada d'islamofòbia sinó que també pateixen una altra discriminació pel fet de ser dones en una societat patriarcal com la que vivim. Un exemple d'això n'és l'ús del hijab, que ha portat a molt debat en els països europeus.

Dones musulmanes i BATQ

Per a elaborar el disseny del projecte que ens ocupa, ens centrarem en el context concret de la Fundació BATQ, una fundació situada al districte de Ciutat Vella de Barcelona, que des del 1974 treballa per a facilitar la integració social, cultural, cívica i política les persones

migrants, sense que aquestes hagin de renunciar a la mateixa identitat. La majoria de les persones que atenen al BATQ són musulmanes, o provenen de països on l'Islam és la religió majoritària.

Al districte de Ciutat Vella, situat al centre de la ciutat de Barcelona, hi viuen un total de 107.858 persones, de les quals 55.474 tenen nacionalitat estrangera (és a dir, el 51,43%), segons dades de l'Idescat (2020). D'aquest total de població estrangera el 58,03% són homes, i el 41,97% són dones. També és el districte amb la renda familiar més baixa de Barcelona, i per tant les necessitats socioeconòmiques del districte són moltes.

La fundació BATQ ofereix cursos tant de català com de castellà als seus usuaris. En la fundació hi ha un programa específic per a dones, ja que tenen en compte que el factor de gènere sumat a la pertinença ètnica i religiosa i al fet migratori porta una situació de molta desigualtat per part d'aquestes dones. Tal com expliquen a la seva pàgina web "Les situacions de sobreexplotació i de discriminació coexisteixen i se superposen amb els processos d'empoderament social femení", i per aquest motiu cal fer-ne una intervenció especialitzada. Dins d'aquest programa es fa formació específica tant de llengües com de tallers específics.

Aquest TFG se centrarà en el curs de castellà, dues classes a la setmana (dimarts i dijous de 17h a 19h) sobre llengua castellana impartida a la seu del BATQ de Barcelona, en les quals les dones reben classes de castellà segons el seu nivell. Les persones que imparteixen les classes són voluntàries de la fundació, i estan coordinades per una educadora social. Aquests cursos s'ofereixen amb l'objectiu de facilitar la inclusió social de les dones migrants a través de l'aprenentatge de la llengua del país acollidor.

La llengua com a element cohesionador

Tal com explica l'informe d'Isidor Marí (2020) sobre la diversitat lingüística i la cohesió social, les competències lingüístiques són quelcom rellevant en l'educació intercultural, l'accés a la informació, la mobilitat social, la facilitat de la comunicació intercultural, etc., i són, doncs, crucials per a la cohesió social.

Segons assenyala El-Madkouri (2001), una persona que viu en un lloc del qual en desconeix l'idioma local, és una persona condemnada a l'enclaustrament, i viu al marge de la societat. Una persona migrant que no coneix la llengua autòctona difícilment es

relacionarà amb les persones no migrants, la qual cosa la portarà a mantenir-se tancada en cercles específics mantinguts amb persones del seu mateix origen.

Podríem dir, doncs, que la llengua és la condició i també el mitjà d'intercomunicació entre els diferents grups socials (Marí, I. 2020).

En l'article de Sanvicén (2015) en el qual es fa un estudi sobre l'aprenentatge del català per part de dones marroquines, s'evidencia la importància de tenir en compte el gènere en els processos d'adquisició d'una llengua, ja que demostra que el fet de ser dona marca la trajectòria migratòria, l'estratègia desenvolupada al país d'acollida i el procés d'integració. Així doncs, el fet de ser dona condiona en alguns col·lectius l'aprenentatge i l'ús de la nova llengua, un fet sobre el qual les línies d'investigació són poques encara.

P. Sanvicén (2015) en el seu article explica:

"En les històries de vida que hem analitzat en la recerca hi ha temes recurrents: el desconcert i les dificultats en arribar i sentir llengües desconegudes que ni entenen ni parlen; les dificultats d'inclusió en la societat receptora per la distància que generen els estereotips culturals i de gènere que porten adscrits i per la relació entre les diferències d'origen i de partida; el caràcter i els seus espais de sociabilitat, i la importància absoluta de la necessitat d'entendre al més aviat possible el català." (p. 272)

Pel que fa a la qüestió legislativa de l'idioma, no és obligatori tenir cap títol ni certificat idiomàtic per a obtenir la residència a Espanya, però sí que és necessari en cas de voler obtenir la nacionalitat espanyola. Un dels requisits per a aconseguir-la és presentar els diplomes de l'Institut Cervantes: la prova de coneixements constitucionals i socioculturals (CCSE) i la prova de coneixement de l'idioma espanyol (DELE). Els "DELE" són títols oficials acreditatius del grau de competència i domini de l'espanyol, que atorga l'Institut Cervantes. (Instituto Cervantes, 2022)

3. Diagnòstic de necessitats

En aquest apartat es presenta el diagnòstic de necessitats i consta de tres parts. Primer s'exposen els resultats obtinguts a través d'un qüestionari (veure Annex 5) realitzat a les dones assistents a les classes de la Fundació BATQ sobre les seves motivacions per assistir a classes de castellà. Després es mostren les conclusions de l'entrevista realitzada

a l'educadora referent del projecte de dones de la fundació, i per últim una anàlisi DAFO d'elaboració pròpia.

Per a fer el diagnòstic de necessitats de les dones que acudeixen al taller de castellà del BATQ, utilitzarem dos mètodes de recerca d'informació. D'entrada farem un qüestionari breu a les dones de tots els grups de nivell per a extreure a grans trets informació sobre elles mateixes (lloc de procedència, temps que porten a Espanya) i després preguntarem sobre la seva voluntat o els seus objectius a l'estudiar castellà.

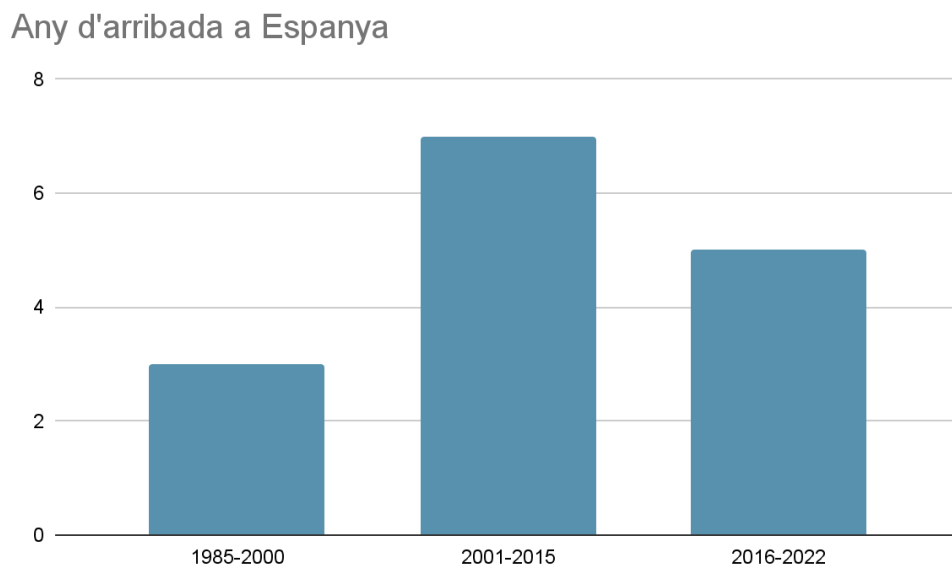
També hem realitzat una entrevista a l'educadora que coordina el projecte de dones del BATQ per a aprofundir més en qüestions com els seus objectius a Espanya, el que esperen dels cursos i com creuen que poden arribar a assolir aquests objectius. Tant per realitzar el qüestionari com l'entrevista s'ha proporcionat a les participants un full informatiu i un consentiment informat, en el cas de l'entrevistada en dos documents separats (veure Annex 1 i Annex 2), i per a les dones enquestades un únic document que fa la doble funció (veure Annex 4).

3.1. Resultats del qüestionari

Per a completar l'anàlisi de necessitats des de la vessant de les necessitats expressades per les dones del col·lectiu atès, s'ha realitzat un qüestionari breu (veure Annex 5), amb l'objectiu de conèixer els motius pels quals les dones assisteixen a les classes, i el que esperen d'aquestes. El qüestionari ha estat dut a terme en els dos grups de nivell més alt de castellà de la Fundació BATQ (Neo i A1).

Es va enquestar un total de 15 dones, de les quals 7 eren del grup de Neo i 8 d'A1. Excepte una de les dones enquestades, que és procedent de Pakistan, les altres venen totes del Marroc. En la següent gràfica es mostren els resultats sobre l'any d'arribada a Espanya d'aquest grup de dones enquestades. Com podem observar la majoria (7 d'elles) van arribar en el període comprès entre l'any 2001 i el 2015. El segon grup més gran (5 dones) és de les que van arribar a partir del 2016 i fins el dia d'avui, i per últim hi ha tres dones que porten a Espanya des d'abans del 2000, és a dir, més de vint anys.

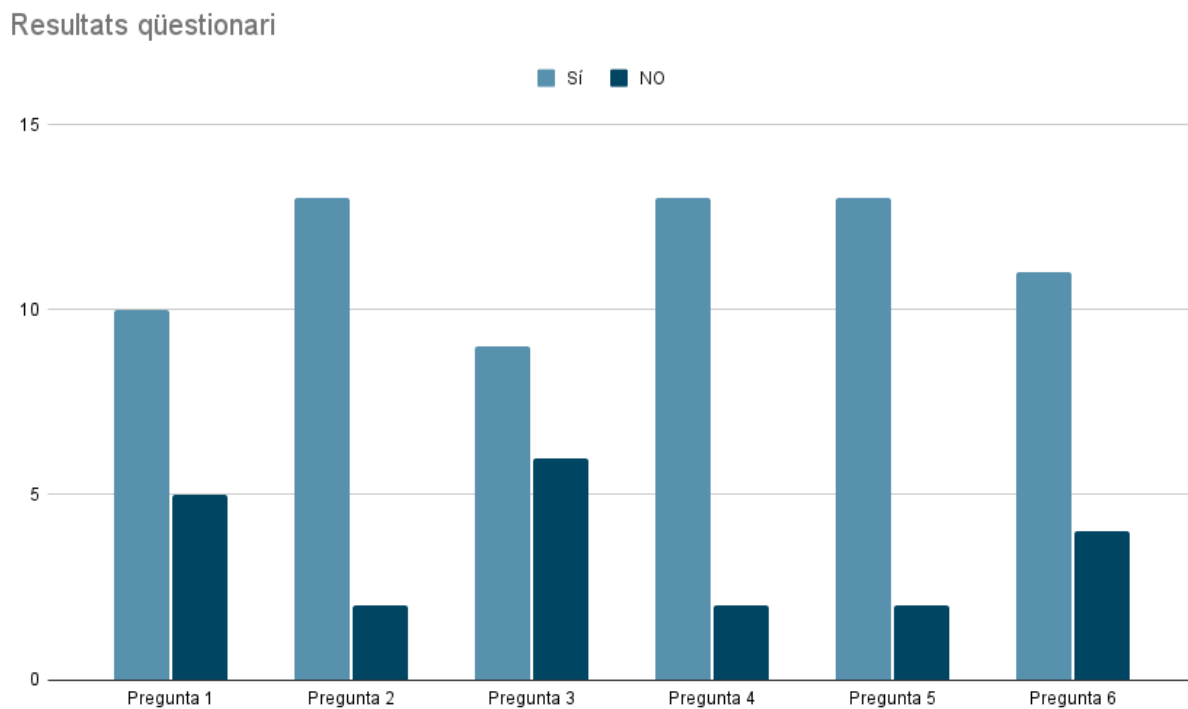
Figura 1. Any d'arribada a Espanya.

Font: Elaboració pròpia.

A continuació es mostra un gràfic amb els resultats de les preguntes del qüestionari, que estan escrites a sota, i de cada una es pot veure del total de 15 dones enquestades, quantes han marcat el "Sí" a les preguntes plantejades.

Figura 2. Resultats qüestionari.

Font: Elaboració pròpia.

Preguntes del qüestionari:

Pregunta 1: Poder relacionar-me amb persones autòctones.

Pregunta 2: Conèixer altres dones en la meva situació.

Pregunta 3: Aconseguir un títol de castellà.

Pregunta 4: Poder fer gestions del dia a dia de forma autònoma.

Pregunta 5: Conèixer més la cultura catalana i espanyola.

Pregunta 6: Conèixer l'idioma per a poder treballar.

Com podem observar, les preguntes que han obtingut més respostes afirmatives han estat “Conèixer altres dones en la meva situació”, “Poder fer gestions del dia a dia de forma autònoma” i “Conèixer més la cultura catalana i espanyola”. Les preguntes que han obtingut menys respostes afirmatives, i, per tant, els motius que inciten menys a les dones a anar a classes de castellà són: “Aconseguir un títol de castellà” i “Poder relacionar-me amb persones autòctones”. La pregunta més determinant per a poder saber si el projecte “La llengua ens empodera” era d'interès per a les dones o no, era la pregunta “Poder fer gestions del dia a dia de forma autònoma”, que com s'ha dit anteriorment, ha estat una de les tres preguntes amb un major resultat, i, per tant, podem dir que sí que és un projecte d'interès per a elles.

3.2. Resultats de l'entrevista

Per tal de conèixer de forma més detallada quines són les necessitats concretes de les dones ateses, he realitzat una entrevista (veure Annex 3) a l'A (sigla utilitzada per anonimitzar la persona entrevistada), educadora social especialitzada en gènere i igualtat que coordina dos dels projectes de dones de la fundació BATQ. Un dels projectes que coordina l'A. és el d'alfabetització en castellà, i l'altre projecte són els pisos de protecció per a dones víctimes de violència de gènere. A continuació es mostren els resultats de l'entrevista a l'educadora referent del projecte de dones de la fundació BATQ:

El primer que va explicar l'A. va ser que la majoria de dones accedeixen a les classes de castellà pel boca-orella de familiars, amigues, o conegudes seves, o que venen per recomanació d'altres entitats del barri. Un cop arriben es recull la seva demanda, se'ls fa la prova de nivell de castellà, i se les posa en un grup.

Vam parlar també de la importància d'oferir classes i espais no-mixtes al BATQ, i l'A. em va comentar que aquests existeixen des dels inicis de la fundació, i que van néixer com una

voluntat expressada per les mateixes dones, és a dir, a petició seva. Per a les dones aquests espais són una oportunitat d'ajuntar-se, intercanviar i fer oci. En els espais on hi ha dones hi ha una alta probabilitat de què hi hagi hagut situacions de violència (com en qualsevol grup de dones) i elles, a més, són dones que han tingut un procés migratori i que segurament han viscut situacions de violència i aquests espais no-mixtes es conformen com a espais segurs. També hi ha certs factors culturals que poden fer que les seves famílies invalidin certs espais si es tracten d'espais compartits amb homes.

Pel que fa a la metodologia de les classes, aquesta és una mica el dia a dia i la constant adaptació. Es tracta de classes on fins i tot en un mateix grup hi ha diversos nivells i ritmes d'aprenentatge, i la metodologia acaba partint de la mateixa necessitat. Com explica l'A. a l'entrevista realitzada, també cal tenir en compte que aprendre castellà no és l'únic objectiu de les classes, que també és un objectiu trobar-se i compartir un espai segur, així que és complicat fer una planificació curricular, perquè al final es treballa el que es detecta que sorgeix de les seves necessitats. L'A. destaca també que en ser classes portades per voluntàries i gent de pràctiques tampoc hi ha marcat cap objectiu d'assoliment de competències de castellà, el que sí que hi ha és una planificació, però aquesta és flexible. Un altre aspecte a tenir en compte és que cal crear o adaptar el material a la seva realitat, perquè els sigui més proper i puguin identificar-s'hi (que no sigui tampoc material racista o classista).

Una de les preguntes que vaig fer a l'A. durant l'entrevista, va ser que quines creia ella que eren les majors dificultats amb les quals es troben les dones migrants assistents a les classes d'alfabetització del BATQ en el seu dia a dia. Segons ella, una de les principals dificultats és el desconeixement de l'idioma local, ja que va més enllà de quin sigui l'idioma que es parla aquí, té a veure amb l'autonomia que perden al no poder comunicar-se. Altres obstacles que pateixen són el fet de ser migrades, algunes sense papers, algunes monomarentals, amb recursos econòmics escassos, pateixen l'estigmatització de la seva cultura, i òbviament que són dones. També pateixen molt racisme en ser musulmanes.

En preguntar-li per la realitat social d'aquest col·lectiu, l'A. va explicar-me que es tracta d'un col·lectiu molt divers, però a trets generals fa temps que resideixen a Espanya i n'hi ha bastantes que estan regularitzades, però no totes. Moltes d'elles són d'origen marroquí. Algunes porten al BATQ des de fa molts anys, i són molt més que alumnes que venen a

classe, són dones que estan vinculades a l'entitat, que participen en més d'un projecte i que coneixen bé a les treballadores de la fundació.

La majoria de les dones usuàries del projecte treballen a la llar tenint cura dels infants i la neteja, i en el seu cas se sustenten econòmicament pel marit les que estan casades.

També vaig preguntar a l'A. sobre quines eren les necessitats expressades per elles, i em va dir que s'intentava que en l'espai de classe es prioritzés fer classe, i que les necessitats acostumen a sorgir en altres moments.

Segons l'A., tenen necessitats econòmiques i també reclamen ajuda per a realitzar tràmits per l'orientació laboral o la reclamació de beques. També tenen necessitats materials o de salut, també ha sorgit algun cas de violència de gènere on les dones han demanat acompanyament en el procés. La majoria són perfils de dones vulnerables.

Em va explicar, que pel que fa a les necessitats detectades, es fa més feina en altres projectes de la fundació en relació amb això.

La penúltima pregunta de l'entrevista va ser perquè creia que conèixer la llengua del país on es resideix era important i l'A. va explicar el següent:

“Perquè obre la porta a drets i feines. No és tema d'aculturar a les persones migrants sinó que és quelcom molt positiu per a la seva autonomia, a més de necessari per a certs tràmits com obtenir la nacionalitat espanyola. També els hi dona accés a formació, a feina, etc. Sense la llengua no poden desenvolupar-se en el dia a dia. Aprendre l'idioma és poder anar al supermercat i que t'entenguin, poder anar al banc i obrir-te un compte tu sola, estar al carrer i poder comunicar-te amb la gent, ser molt més autònoma en l'àmbit de parella també. És una eina que les empodera moltíssim, l'idioma”.

Per finalitzar vaig preguntar-li sobre com creia que podria millorar el servei ofert, i l'A. va expressar que amb més recursos econòmics i amb més temps. Preparar i adaptar classes és molta feina i més a tres nivells diferents, i si només hi ha una persona treballadora contractada per a portar aquest projecte, el volum de feina és altíssim. Un altre aspecte que podria millorar el servei ofert va dir que seria la formació al personal de voluntariat i pràctiques que dona classe sobre com adaptar el material al col·lectiu concret. De vegades les dificultats acadèmiques que sorgeixen a les classes venen de fets culturals. Per exemple en alguna ocasió ens ha passat d'explicar alguna cosa i que no s'entengui o costi molt, i és

perquè potser en àrab aquell concepte no existeix i no tenen amb què traduir-lo. Sense aquesta formació a les persones que donem classe, es perd una mica tota aquesta part de transculturalitat que també ens acostava a elles.

3.3. Anàlisi DAFO

El següent DAFO sorgeix de l'anàlisi de necessitats fet a través tant de l'aprofundiment teòric, com de l'entrevista i les enquestes.

Taula 1. Anàlisi DAFO

ANÀLISI DAFO	Positius (per assolir l'objectiu)	Negatius (per assolir l'objectiu)
Origen intern	Fortaleses: Motivació i voluntat de millora per part de les usuàries. Equip de voluntariat i pràctiques molt implicat. Espai adequat per a les classes. Suport per part de les professionals de l'entitat.	Debilitats: Manca de recursos econòmics i de temps. Equip poc professionalitzat. Gran varietat de nivells i velocitats d'aprenentatge. Manca de material i eines adequades a l'alumnat. Problemes personals i interns de les usuàries (falta de confiança en elles, vergonya a l'hora d'utilitzar el castellà, etc.).
Origen extern	Oportunitats: Molts recursos d'atenció a migrants al barri. Xarxa de suport entre les dones migrants.	Amenaces Situació de vulnerabilitat de les dones (pateixen racisme, classisme, masclisme). Estigmatització del col·lectiu per part de la societat.

Font: Elaboració pròpia.

4. Formulació del projecte

A continuació es presenta un projecte d'empoderament i potenciació d'autonomia de dones magrebines a través de l'aprenentatge de la llengua castellana, situat en el programa d'atenció a dones de la Fundació BATQ.

L'he anomenat "La llengua ens empodera" i seguidament, en la taula 2 el definirem i en veurem els objectius i les línies estratègiques.

Taula 2. Formulació del projecte.

Nom o títol	La llengua ens empodera
Pla o programa	Aquest projecte se situa dins del programa d'atenció a dones de la Fundació BATQ, concretament en el projecte d'acollida sociolingüística.
Descripció	<p>El següent projecte, anomenat “La llengua ens empodera” neix per tal d'aportar una nova visió i perspectiva a un projecte ja existent de la Fundació BATQ, que són les classes de castellà del grup de dones, que es donen dos cops per setmana, durant una hora i mitja. L'objectiu d'aquest projecte és el d'aportar eines de comunicació a les dones assistents a les classes per tal de treballar-ne l'autonomia i confiança a l'hora de moure's pel país on han migrat. La idea és treballar aquests aspectes a través de dinàmiques i exercicis com role-playings en els quals se simulin situacions de la vida quotidiana.</p> <p>La finalitat del projecte és que les dones que hi assisteixin se sentin empoderades i confiades per a poder comunicar-se amb les persones locals, la qual cosa els hi permetrà tenir més autonomia en el dia a dia.</p>
Destinatari	<p>La població en la qual se centra el projecte és al col·lectiu de dones migrants del projecte d'acollida sociolingüística del BATQ. Com s'explica en l'entrevista a l'educadora que coordina el projecte, es tracta d'un col·lectiu amb un perfil majoritari de vulnerabilitat. Gran part d'elles són dones provinents del Marroc i algunes ja fa anys que resideixen a Espanya. Es tracta d'un grup social amb necessitats diverses, però que coincideixen la majoria d'elles en tenir pocs recursos econòmics, patir racisme, classisme i masclisme en els diversos àmbits de les seves vides, i no tenir un bon domini de la llengua castellana.</p>
Objectiu general	Promoure l'autonomia i empoderament de les dones migrants del BATQ.
Objectius específics	<ol style="list-style-type: none"> 1. Generar un clima pròxim i de confiança entre les usuàries per tal de fomentar la participació a classe. 2. Proporcionar recursos i eines lingüístiques sobre les temàtiques

	<p>del dia a dia de les usuàries.</p> <p>3. Implementar espais de pràctica d'habilitats socials i lingüístiques quotidianes.</p> <p>4. Donar suport a les dones migrants del BATQ en l'adquisició de competències en llengua castellana per a facilitar la seva autonomia en la vida quotidiana.</p>
Línies d'acció	<p><i>Línia d'acció 1:</i> Espai d'aprenentatge (engloba l'OE1 i l'OE3).</p> <p><i>Línia d'acció 2:</i> Eines del llenguatge i d'habilitats socials (engloba l'OE2 i l'OE4).</p>
Finançament	<p>El finançament del projecte serà cobert per la Fundació BATQ i constarà de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Costos de personal: 241,35€ - Materials no fungibles i d'equipaments i local: 0€ - Materials fungibles: 29,1€

Font: Elaboració pròpia.

5. Planificació

Seguidament, es presenta la planificació del projecte, englobant els aspectes educatius i ètics, i les línies d'acció, unitats de programació i unitats didàctiques.

5.1 Aspectes educatius del projecte

El projecte tindrà una durada de set setmanes. Començarà a l'octubre, que és quan comencen les classes a la Fundació BATQ. Les classes tenen una durada d'una hora i mitja, i la majoria de les sessions del projecte (les UD) estan pensades per durar una hora. En els trenta minuts restants, la idea és que se segueixi amb el temari més de caràcter acadèmic que toqui fer en cada grup de nivell. És un projecte pensat per a aquelles dones que ja tenen uns coneixements mínims de castellà, és a dir, que segons els tres grups de nivell del BATQ (Alfa, Neo, A1), el projecte podria aplicar-se als dos grups amb més nivell, que són Neo i A1.

Per a la realització del projecte, s'han escollit quatre àmbits on centrar la pràctica i dels quals es donaran eines concretes que són: el mercat/les compres, el metge, el transport i l'administració. Aquests àmbits han estat escollits a partir de l'anàlisi de necessitats realitzat en un inici (amb enquestes i l'entrevista a l'educadora referent), però seria adaptable al grup

concret de cada curs. Per exemple si en un grup de classe, hi hagués una majoria de dones que fossin mares, i es detectés la necessitat de comunicar-se amb les escoles, el projecte podria adaptar-se i afegir aquest àmbit de treball.

5.2 Aspectes ètics del projecte

Per a realitzar aquest projecte s'ha tingut en compte la dimensió ètica, conservant l'anonimat de les persones enquestades o entrevistades, i mantenint-les informades dels motius de les entrevistes i enquestes, de tal forma que han pogut decidir si participar en el projecte de forma lliure i conscient. S'ha redactat un full informatiu (veure Annex 2) explicant el projecte i un consentiment informat (veure Annex 1) per a la persona entrevistada, i un document fent les dues funcions (veure Annex 4) per a les dones enquestades per a l'apartat d'anàlisi de necessitats, ja que s'ha adaptat el text i el vocabulari al nivell de castellà que elles poden comprendre, per tal que les que han donat el seu consentiment per a participar en el projecte ho hagin fet de forma informada i conscient.

5.3 Descripció de les diferents línies o programes d'acció

A continuació es mostren les dues línies d'acció del projecte, amb les seves respectives descripcions i els objectius.

Taula 3. Línia d'acció 1.

Línia d'acció 1	
Nom de la LA:	ESP AIS D'APRENENTATGE
Descripció i justificació:	Aquests espais són una forma de crear un clima òptim a l'aula per tal que totes les dones se sentin amb la confiança de participar-hi de forma activa i no hi hagi factors com la vergonya que puguin influir en el seu aprenentatge. D'altra banda, cal que siguin espais molt pràctics, on el contingut lingüístic es treballi a través de l'aplicació d'aquest en situacions quotidianes.
Objectius de la LA:	OE1: Generar un clima pròxim i de confiança entre les usuàries per tal de fomentar la participació a classe. OE3: Implementar espais de pràctica d'habilitats socials i lingüístiques quotidianes.
Metodologia:	Participació activa, treball de les relacions socials, treball de

	les habilitats individuals.
Unitats de programació (UP):	1.1. Introducció i coneixença. 1.2. Treball del Jo. 1.3. El grup i la cohesió. 1.4. Sortida al mercat. 1.5. Sortida a la biblioteca. 1.6. Tancament del projecte i revisió del repte lingüístic.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 4. Línia d'acció 2.

Línia d'acció 2	
Nom de la LA:	EINES DEL LLENGUATGE I HABILITATS SOCIALS
Descripció i justificació:	Les eines que es proporcionin al llarg de la classe hauran de ser aplicables per a les dones en la seva vida quotidiana. Es treballarà a través de vocabulari i expressions comunes.
Objectius de la LA:	<p>OE2: Proporcionar recursos i eines lingüístiques sobre les temàtiques del dia a dia de les usuàries.</p> <p>OE4: Donar suport a les dones migrants del BATQ en l'adquisició de competències en llengua castellana per a facilitar la seva autonomia en la vida quotidiana.</p>
Metodologia:	Treball autònom i treball en equip. Treball de competències. Pràctica de les situacions del dia a dia.
Unitats de programació (UP):	2.1 Identificació de contextos de socialització. 2.2. Treball d'expressions comunes. 2.3. Àmbit 1: el mercat/ les compres. 2.4. Àmbit 2: el metge. 2.5. Àmbit 3: el transport. 2.6. Àmbit 4: l'administració.

Font: Elaboració pròpia.

5.4 Unitats de programació/pla de treball:

A continuació es descriuen en les dues taules següents, les diferents unitats didàctiques associades a cada una de les línies d'acció, concretant-ne el nombre de sessions, la durada de cada sessió, i els objectius didàctics de cada una d'elles.

Taula 5. Unitats de programació línia d'acció 1.

Línia d'acció 1	ESP AIS D'APRENTATGE		
Unitat didàctica	Nº de Sessions	Durada	Objectius didàctics
1.1. Introducció i coneixença	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el projecte de “La llengua ens empodera”. - Conèixer a la resta de companyes i a l'equip educatiu. - Fer un primer acostament a la cohesió de grup.
1.2. Treball del Jo	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Poder fer autoreflexió i veure què motiva a les usuàries a anar a classe. - Identificar les potencialitats i dificultats. - Marcar un repte lingüístic personal.
1.3. El grup i la cohesió	2	120 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Crear un ambient acollidor a l'aula. - Potenciar les relacions interpersonals entre les usuàries. - Adquirir més confiança amb les companyes.
1.4. Sortida al mercat	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Posar en pràctica el treballat a l'aula. - Adquirir confiança amb l'ús del castellà. - Promocionar l'autonomia de les

			alumnes.
1.5. Sortida a la biblioteca	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Posar en pràctica el treballat a l'aula. - Adquirir confiança amb l'ús del castellà. - Promocionar l'autonomia de les alumnes.
1.6. Tancament del projecte i revisió del repte Lingüístic.	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Fer una valoració final del projecte. - Revisar si s'ha aconseguit el repte lingüístic. - Fer tancament.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 6. Unitats de programació línia d'acció 2.

Línia d'acció 2	EINES DEL LLENGUATGE I HABILITATS SOCIALS		
Unitat didàctica	Nº de Sessions	Durada	Objectius didàctics
2.1. Identificació de contextos de socialització	1/2	30 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar on fan ús les usuàries del castellà. - Generar conversa entre elles.
2.2. Treball d'expressions comunes	2	120 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Treballar les presentacions. - Treballar les salutacions. - Treballar altres interaccions. - Potenciar les relacions entre les usuàries.

2.3. Àmbit 1: el mercat/ les compres	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> - Adquirir nou vocabulari en relació amb l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.
2.4. Àmbit 2: el metge	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> Adquirir nou vocabulari en relació amb l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.
2.5. Àmbit 3: el transport	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> Adquirir nou vocabulari en relació amb l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.
2.6. Àmbit 4: l'administració	1	60 minuts	<ul style="list-style-type: none"> Adquirir nou vocabulari en relació amb l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.

Font: Elaboració pròpia.

5.5 Unitats didàctiques

En aquest apartat es presenten les taules de les diferents unitats didàctiques. Les taules en verd clar són aquelles referents a la Línia d'acció 1, i les presentades de color magenta clar són les que fan referència a la Línia d'acció 2. De cada una se'n descriu els objectius didàctics, els continguts, la metodologia, la temporització, els criteris d'avaluació i els materials.

Taula 7: UD 1.1: Introducció i coneixença.

Títol UD 1.1: Introducció i coneixença		
Destinataris: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
Objectius didàctics <ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el projecte de "La llengua ens empodera". - Conèixer a la resta de companyes i a l'equip educatiu. - Fer un primer acostament a la cohesió de grup. 		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
<ul style="list-style-type: none"> ● Entendre el sentit del projecte. ● Demanar participació activa. ● Presentacions. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Llista i ronda de noms. ● Escolta de l'explicació. ● Dinàmiques de coneixença. ● Cloenda i valoració de la sessió. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat.
Metodologia:		Temporalització:
1. Assistència Es passa llista, es reparteix el material (carpeta i material per escriure), es fa ronda de noms.		10 minuts

<p>2. Dinàmiques de coneixença</p> <ul style="list-style-type: none"> - Es farà una primera dinàmica anomenada “la llista de la compra”, en la qual es van dient els noms de les companyes, afegint a cada el nom d’una més d’elles. - La professional dinamitzarà una dinàmica en la qual les dones es posin per parelles, s’hagin de presentar a la seva parella, i després sigui aquesta qui les presenta al grup classe. . 	<p>25 minuts</p> <p>Dinàmica 1: 10 minuts Dinàmica 2: 15 minuts</p>
<p>3. Explicació del projecte</p> <ul style="list-style-type: none"> - La professional explicarà què és el projecte “La llengua ens empodera”. - S’explicarà com es dividiran les sessions, què es treballarà i amb quina metodologia. 	<p>15 minuts</p>
<p>4. Cloenda i valoració de la sessió</p> <ul style="list-style-type: none"> - La professional respondrà preguntes que hagin sorgit al llarg de la sessió. - Es preguntarà com ha anat la classe, si els ha agradat i propostes de millora o preferències seves. 	<p>10 minuts</p>
<p>Avaluació:</p>	<p>Bibliografia i recursos didàctics:</p>
<p>Valoració global per part del professional i la resta de l’equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d’assistència (veure Annex 6).</p>	<p>Materials utilitzats: Carpeta i material per escriure.</p>

Font: Elaboració pròpia.

Taula 8: UD 1.2: Treball del JO.

<p>Títol UD 1.2: Treball del JO</p>		
<p>Destinatari: Dones assistents a classe</p>	<p>Lloc: L’aula del grup corresponent del BATQ</p>	<p>Temps: 60 minuts</p>
<p>Objectius didàctics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poder fer autoreflexió i veure què motiva a les usuàries a anar a classe. 		

<p>- Identificar les potencialitats i dificultats. - Marcar un repte lingüístic personal.</p>		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
<p>Motivacions per assistir a classe. Potencialitats i dificultats personals. Reptes lingüístics per al final del projecte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Debat sobre què les motiva a assistir a classe. ● Llista de potencialitats i dificultats personals. ● Decisió i posada en comú del repte lingüístic. ● Tancament. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat. ● Sinceritat. ● Protagonisme. ● Autoreflexió.
Metodologia:		Temporalització:
<p>1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).</p>		5 minuts
<p>2. Debat sobre què les motiva a assistir a classe La professional pregunta al grup què les motiva a anar a classe i es fa una estona de debat en veu alta sobre aquests motius, regulat per la professional.</p>		15 minuts
<p>3. Identificació de potencialitats i dificultats personals La professional explica què són i cada una de les usuàries, de forma individual escriu alguna potencialitat i alguna dificultat seva en la llibreta. Si volen les poden compartir.</p>		15 minuts
<p>4. Decisió del repte lingüístic i posada en comú d'aquests La professional explicarà que havent vist quines són les seves potencialitats i dificultats han de marcar-se un repte lingüístic que hauran d'assolir abans de finalitzar el projecte. Cada usuària es pensa el seu repte i l'escriu en una cartolina comuna.</p>		<p>15 minuts</p> <p>Pensar i escriure el repte: 10 minuts. Compartir els reptes: 5 minuts.</p>

Cada una d'elles explica quin repte s'ha marcat.	
Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6). Cartolina amb tants reptes com usuàries hi hagi.	Materials utilitzats: Llibreta i material per escriure. Cartolina i retoladors.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 9: UD 1.3: El grup i la cohesió.

Títol UD 1.3: El grup i la cohesió		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
Objectius didàctics - Crear un ambient acollidor a l'aula. - Potenciar les relacions interpersonals entre les usuàries. - Adquirir més confiança amb les companyes.		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
Treball de la confiança. Dinàmiques de cohesió de grup.	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i preparació de l'espai. ● Introducció de la sessió. ● Dinàmiques de cohesió de grup. ● Tancament de la sessió 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat.

		<ul style="list-style-type: none"> • Creativitat
Metodologia:		Temporalització:
1. Assistència i preparació de l'espai Es passa llista. Després es mouen les taules en un racó i es posen les cadires fent una rotllana.		5 minuts.
2. Introducció de la sessió Explicació d'en què consistirà la sessió i com s'organitzarà.		5 minuts.
3. Dinàmica 1: El cabdell Explicació de la dinàmica per part de la professional. Realització de la dinàmica.	Comença una persona amb un cabdell de llana, que explica una cosa d'ella mateixa que les altres no sàpiguen i es queda amb la punta de llana, però passa el cabdell a una altra persona. Així consecutivament fins que ho ha fet tothom, i queda una teranyina de llana al centre, que hauran de desfer de forma col·laborativa.	15 minuts.
4. Dinàmica 2: Pescar amb les mans Explicació de la dinàmica per part de la professional. Realització de la dinàmica.	Totes les jugadores hauran de tancar els ulls i caminar a poc a poc per l'espai central de la sala, si xoquen contra una companya hauran de buscar la seva mà i agafar-li durant 10 segons. Després es deixaran anar la mà i seguiran caminant fins a tornar a xocar i fer el mateix.	10 minuts.
5. Dinàmica 3: Creació conjunta del cartell de l'aula Explicació de la dinàmica per part de la professional. Realització de la dinàmica.	Es preguntarà a les alumnes si volen canviar o buscar un nom pel seu grup de classe. Es decidirà un nom nou conjuntament i es donarà el material a les dones perquè en facin un cartell per penjar a la classe.	15 minuts.

<p>6. Valoració i tancament La professional preguntarà a les alumnes com s'han sentit al llarg de la sessió, i es deixarà un espai per a que puguin expressar-se lliurement.</p>	10 minuts.
<p>Avaluació:</p>	<p>Bibliografia i recursos didàctics:</p>
<p>Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).</p>	<p>Dinàmiques inspirades en: “<i>La alternativa del juego 1</i>” de Cascón P. i Martín C. Materials utilitzats: Cabdell de llana. Cartolina i retoladors o colors.</p>

Font: Elaboració pròpia.

Taula 10: UD 1.1: 1.4. Sortida al mercat.

<p>Títol UD 1.1: 1.4. Sortida al mercat</p>		
<p>Destinatari: Dones assistents a classe</p>	<p>Lloc: Mercat més proper al BATQ</p>	<p>Temps: 60 minuts</p>
<p>Objectius didàctics - Posar en pràctica el treballat a l'aula. - Adquirir confiança amb l'ús del castellà. - Promocionar l'autonomia de les alumnes.</p>		
<p>Continguts</p>		
<p>Fets / conceptes</p>	<p>Procediments</p>	<p>Actituds/ normes</p>
<p>Aplicació del vocabulari treballat en la UD 2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Trobada i assistència en el BATQ. ● Desplaçament fins al mercat més 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Cooperació.

<p>Aplicació de les expressions treballades en la UD 2.3.</p>	<p>pròxim al BATQ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Compra autònoma i per parelles d'algun producte de menjar. ● Trobada en un punt concret del mercat per a preguntes i revisió. ● Més compra autònoma. ● Trobada i retorn al BATQ 	<ul style="list-style-type: none"> ● Responsabilitat. ● Respecte. ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat.
Metodologia:		Temporalització:
<p>1. Trobada i assistència Trobada davant del BATQ. Es passa llista.</p>	5 minuts.	
<p>2. Desplaçament Desplaçament fins al mercat més proper al BATQ.</p>	5 minuts.	
<p>3. Fer parelles i comprar aliments Faran parelles entre elles i aniran a alguna de les parades a comprar quelcom per a berenar. Primer comprarà una i l'altra farà d'observadora, i quan hagi acabat la interacció li dirà quins aspectes podria millorar. Després es canviaran els rols.</p>	15 minuts.	
<p>4. Trobada i revisió Trobada en un punt concret del mercat per a explicar com ha anat, resoldre si tenen algun dubte, i repassar les qüestions que calguin.</p>	10 minuts.	
<p>5. Canvi de parelles i compra d'aliments Faran canvi de parelles entre elles i aniran a alguna de les parades a comprar quelcom per a berenar. Primer comprarà una i l'altra farà d'observadora, i quan hagi acabat la interacció li dirà quins aspectes podria millorar. Després es canviaran els rols.</p>	15 minuts.	
<p>6. Trobada i retorn al BATQ Trobada en el punt decidit del mercat i retorn cap a l'entitat.</p>	5 minuts.	

<p>7. Tancament i valoració La professional preguntarà a les alumnes com s'han sentit al llarg de la sessió, i es deixarà un espai perquè puguin expressar-se lliurement.</p>	10 minuts
<p>Avaluació:</p>	<p>Bibliografia i recursos didàctics:</p>
<p>Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).</p>	<p>Material utilitzat: Diners per a comprar el berenar (5 euros per parella).</p>

Font: Elaboració pròpia.

Taula 11: UD 1.1: 1.5. Sortida a la biblioteca.

<p>Títol UD 1.1: 1.5. Sortida a la biblioteca</p>		
<p>Destinataris: Dones assistents a classe</p>	<p>Lloc: Biblioteca més propera al BATQ</p>	<p>Temps: 60 minuts</p>
<p>Objectius didàctics - Posar en pràctica el treballat a l'aula. - Adquirir confiança amb l'ús del castellà. - Promocionar l'autonomia de les alumnes.</p>		
<p>Continguts</p>		
<p>Fets / conceptes</p>	<p>Procediments</p>	<p>Actituds/ normes</p>
<p>Aplicació del vocabulari treballat en la UD 2.6. sobre l'administració. Aplicació de les expressions treballades en la UD 2.6. sobre l'administració.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Trobada i assistència en el BATQ. ● Desplaçament fins a la biblioteca més pròxima al BATQ. ● Interaccionar amb el personal de la biblioteca. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Cooperació. ● Responsabilitat. ● Respecte. ● Participació.

	<ul style="list-style-type: none"> • Trobada en un punt concret de la biblioteca per a preguntes i revisió. • Més interacció autònoma. • Trobada i retorn al BATQ 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivació. • Puntualitat.
Metodologia:		Temporalització:
1. Trobada i assistència Trobada davant del BATQ. Es passa llista.		5 minuts.
2. Desplaçament Desplaçament fins a la biblioteca més propera al BATQ.		5 minuts.
3. Realitzar un tràmit segons la seva situació. Les que no tinguin carnet de biblioteca poden demanar per fer-se'l si volen. Les que tinguin carnet de biblioteca poden buscar algun llibre que els hi sembli d'interès i demanar-ne el préstec. Si alguna no disposa de NIE (necessari pel carnet) pot encarar la intervenció a fer preguntes sobre on es troba alguna secció o si tenen algun llibre concret.		15 minuts.
4. Trobada i revisió Trobada en un punt concret de la biblioteca per a explicar com ha anat, resoldre si tenen algun dubte, i repassar les qüestions que calguin.		10 minuts.
5. Estona autònoma a la biblioteca Estona perquè busquin si hi ha quelcom del seu interès, fer algun tràmit més les que vulguin, aprofitar per a preguntar al personal de la biblioteca els dubtes que tinguin.		15 minuts.
6. Trobada i retorn al BATQ Trobada en el punt decidit de la biblioteca i retorn cap a l'entitat.		5 minuts.
7. Tancament i valoració La professional preguntarà a les alumnes com s'han sentit al llarg de la sessió, i es deixarà		10 minuts

un espai perquè puguin expressar-se lliurement.	
Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).	Material utilitzat: Diners en efectiu (2,5€ per persona)

Font: Elaboració pròpia.

Taula 12: UD 1.6: Tancament del projecte i revisió del repte lingüístic.

Títol UD 1.6: Tancament del projecte i revisió del repte lingüístic		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
Objectius didàctics - Fer una valoració final del projecte. - Revisar si s'ha aconseguit el repte lingüístic personal decidits en la "UD 1.2: Treball del JO". - Fer tancament.		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
Els Reptes Lingüístics. El grup. L'autonomia.	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Introducció de la sessió. ● Revisió dels Reptes Lingüístics. ● Omplerta del qüestionari d'avaluació d'impacte i del qüestionari de satisfacció. ● Conversa de tancament. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Puntualitat. ● Assertivitat.

Metodologia:	Temporalització:
1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).	5 minuts
2. Introducció de la sessió L'educadora explicarà que es tracta de l'última sessió del projecte, i el que es farà durant aquesta.	5 minuts
3. Revisió dels Reptes Lingüístics S'agafarà la cartolina amb tots els Reptes Lingüístics i cada una de les alumnes escriurà el seu en un full, i haurà de pensar, i escriure en el full si l'ha arribat a assolir o no, i una petita explicació. Les que vulguin podran compartir-ho en veu alta amb la resta del grup.	15 minuts.
4. Omplerta del qüestionari de satisfacció del projecte i del qüestionari d'avaluació d'impacte La professional repartirà el qüestionari de satisfacció (veure Annex 9) i cada una de les alumnes el respondrà de forma individual. Quan hagin acabat ompliran el qüestionari d'avaluació d'impacte (veure Annex 10) seguint les mateixes directius.	25 minuts.
5. Conversa de tancament Es deixarà un espai perquè les dones que vulguin expliquin si el projecte els ha agradat o no, com s'han sentit, o qualsevol altre aspecte relacionat amb aquest. La professional dinamitzarà la conversa i si vol també explicarà com ella ho ha viscut. Es farà el tancament del projecte.	10 minuts.
Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).	Cartolina dels Reptes Lingüístics. Full i material per escriure.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 13: UD 2.1: Identificació de contextos de socialització.

Títol UD 2.1: Identificació de contextos de socialització		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 30 minuts
Objectius didàctics - Identificar on fan ús les usuàries del castellà. - Generar conversa entre elles.		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
- Espais on fan servir el castellà. - Espais de socialització.	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Introducció de la sessió. ● Conversa sobre els espais on més necessiten el castellà per a comunicar-se. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Puntualitat. ● Assertivitat.
Metodologia:		Temporalització:
1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).		5 minuts
2. Explicació de la sessió La professional explicarà el concepte d'espais de socialització i la relació de l'idioma en aquests.		5 minuts
3. Conversa entre les dones Conversa entre les dones dinamitzada per la professional sobre els espais on necessiten l'idioma i on socialitzen. Posada en comú dels espais de socialització que es treballaran en el projecte (el mercat, l'escola, el transport, l'administració i el metge).		20 minuts

Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
Registre d'assistència (veure Annex 6). Llistat dels espais que consideren espais de socialització per a elles.	Pissarra i guix per apuntar conceptes.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 14: UD 2.2: Treball d'expressions comunes.

Títol UD 2.2: Treball d'expressions comunes		
Destinataris: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 120 minuts
Objectius didàctics - Treballar les presentacions. - Treballar les salutacions. - Treballar altres interaccions. - Potenciar les relacions entre les usuàries.		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
Presentacions. Salutacions. Demandar favors/permís/gràcies.	<ul style="list-style-type: none"> Arribada i repartida de material en les dues sessions. Sessió 1: <ul style="list-style-type: none"> Treball de les presentacions (teoria i pràctica) Treball de les salutacions (teoria i pràctica) Sessió 2: <ul style="list-style-type: none"> Treball d'altres interaccions 	<ul style="list-style-type: none"> Escolta activa. Respecte. Participació. Motivació. Puntualitat. Assertivitat.

	(favors/permís/gràcies) mitjançant teoria i pràctica.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Tancament i valoració en les dues sessions. 	
Metodologia:		Temporalització:
SESSIÓ 1:		
1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).		5 minuts.
2. Pluja d'idees de com presentar-se i construcció conjunta de coneixement Pluja d'idees a la pissarra amb la participació de totes per sobre com cal presentar-se (expressions i què dir). Construcció conjunta d'una presentació a la pissarra amb el seu coneixement i la guia de la professional.		15 minuts.
3. Posada en pràctica del treballat amb Role-Playings Per parelles sortiran a presentar-se davant de la resta de companyes, que faran d'observadores. Les observadores valoraran de forma constructiva com s'han presentat les companyes que han fet el role-playing. Aspectes a millorar i aspectes positius.		35 minuts.
4. Tancament i valoració Respondre si han sorgit preguntes. La professional preguntarà si la sessió ha estat útil, i què millorarien (ho registrarà a les observacions del full de seguiment).		5 minuts.
SESSIÓ 2:		
1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).		5 minuts.
2. Repàs sessió de salutacions i presentacions Repàs de la sessió de salutacions i presentacions a la pissarra.		10 minuts.
3. Pluja d'idees d'interaccions comunes		15 minuts.

Pluja d'idees a la pissarra d'interaccions comunes com demanar favors, demanar permís, donar les gràcies.	
4. Posada en pràctica del treballat amb Role-Playings Per parelles sortiran a simular interaccions quotidianes davant de la resta de companyes, que faran d'observadores. Les observadores valoraran de forma constructiva com s'han expressat les companyes que han fet el role-playing en les interaccions. Aspectes a millorar i aspectes positius.	25 minuts.
5. Tancament i valoració Respondre si han sorgit preguntes. La professional preguntarà si la sessió ha estat útil, i què millorarien (ho registrarà a les observacions del full de seguiment).	5 minuts.
Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).	Pissarra i guixos. Llibreta i material per escriure si volen fer apunts.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 15: UD 2.3: Àmbit 1: El mercat/ Les compres.

Títol UD 2.3: Àmbit 1: El mercat/ Les compres		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
Objectius didàctics - Adquirir nou vocabulari en relació a l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.		

Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
<ul style="list-style-type: none"> - Vocabulari dels tipus de comerç. - Expressions relacionades amb les compres (¿Cuanto cuesta X?, ¿Dónde está X?). - Treball amb role-playing. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arribada i repartida de material. • Treball del vocabulari. • Treball de les expressions. • Role-playings. • Valoració i tancament. 	<ul style="list-style-type: none"> • Escolta activa. • Respecte. • Participació. • Motivació. • Puntualitat. • Assertivitat.
Metodologia:		Temporalització:
1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).		5 minuts.
2. Vocabulari Es treballa el vocabulari dels comerços a través de fitxes.		15 minuts.
3. Expressions Es treballen les expressions comunes de l'àmbit a la pissarra i cada usuària es fa una llista a la seva llibreta.		10 minuts.
4. Role-playings Per parelles sortiran les usuàries davant de la resta de la classe, i una d'elles interpretarà a la botiguera i l'altra a la compradora. La resta de les alumnes faran d'observadores i valoraran de forma constructiva com s'han expressat les companyes que han fet el role-playing i què podrien millorar.		25 minuts.
5. Valoració i tancament Respondre si han sorgit preguntes. La professional preguntarà si la sessió ha estat útil, i què millorarien (ho registrarà a les observacions del full de seguiment).		5 minuts.

Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).	Materials: Pissarra i guixos. Llibretes i material per escriure. Recursos didàctics: Fitxes sobre el vocabulari de l'àmbit.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 16: UD 2.4: Àmbit 2: El metge.

Títol UD 2.4: Àmbit 2: El metge.		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
Objectius didàctics - Adquirir nou vocabulari en relació a l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
- Vocabulari dels tipus de professionals, del cos, i de malalties. - Expressions relacionades amb la salut (Me duele X, Necesito X receta). - Treball amb role-playing.	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Treball del vocabulari. ● Treball de les expressions. ● Role-playings. ● Valoració i tancament. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat. ● Assertivitat.
Metodologia:		Temporalització:

<p>1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).</p>	5 minuts.
<p>2. Vocabulari Es treballa el vocabulari relacionat amb la salut, els professionals mèdics, el cos i el cos a través de fitxes.</p>	15 minuts.
<p>3. Expressions Es treballen les expressions comunes de l'àmbit a la pissarra i cada usuària es fa una llista a la seva llibreta.</p>	10 minuts.
<p>4. Role-playings Per parelles sortiran les usuàries davant de la resta de la classe, i una d'elles interpretarà a la professional de la salut i l'altra a la pacient. La resta de les alumnes faran d'observadores i valoraran de forma constructiva com s'han expressat les companyes que han fet el role-playing i què podrien millorar.</p>	25 minuts.
<p>5. Valoració i tancament Respondre si han sorgit preguntes. La professional preguntarà si la sessió ha estat útil, i què millorarien (ho registrarà a les observacions del full de seguiment).</p>	5 minuts.
Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
<p>Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).</p>	<p>Materials: Pissarra i guixos. Llibretes i material per escriure. Recursos didàctics: Fitxes sobre el vocabulari de l'àmbit.</p>

Font: Elaboració pròpia.

Taula 17: UD 2.5: Àmbit 3: El transport

Títol UD 2.5: Àmbit 3: El transport		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
Objectius didàctics - Adquirir nou vocabulari en relació a l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals.		
Continguts		
Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
- Vocabulari dels tipus de transports, d'horaris i indicacions. - Expressions relacionades amb el transport i la mobilitat (¿como se va a X?. ¿Cuando falta para X tren?) - Treball amb role-playing.	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Treball del vocabulari. ● Treball de les expressions. ● Role-playings. ● Valoració i tancament. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat. ● Assertivitat.
Metodologia:		Temporalització:
1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).		5 minuts.
2. Vocabulari Es treballa el vocabulari relacionat amb el transport i la mobilitat a través de fitxes.		15 minuts.
3. Expressions Es treballen les expressions comunes de l'àmbit a la pissarra i cada usuària es fa una llista a la seva llibreta.		10 minuts.

<p>4. Role-playings Per parelles sortiran les usuàries davant de la resta de la classe, i una d'elles interpretarà al personal del transport i l'altra a la usuària del transport. La resta de les alumnes faran d'observadores i valoraran de forma constructiva com s'han expressat les companyes que han fet el role-playing i què podrien millorar.</p>	25 minuts.
<p>5. Valoració i tancament Respondre si han sorgit preguntes. La professional preguntarà si la sessió ha estat útil, i què millorarien (ho registrarà a les observacions del full de seguiment).</p>	5 minuts.
Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
<p>Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).</p>	<p>Materials: Pissarra i guixos. Llibretes i material per escriure. Recursos didàctics: Fitxes sobre el vocabulari de l'àmbit.</p>

Font: Elaboració pròpia.

Taula 18: UD 2.6: Àmbit 4: L'administració

Títol UD 2.6: Àmbit 4: L'administració		
Destinatari: Dones assistents a classe	Lloc: L'aula del grup corresponent del BATQ	Temps: 60 minuts
<p>Objectius didàctics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adquirir nou vocabulari en relació a l'àmbit. - Aprendre expressions de l'àmbit. - Practicar i reproduir situacions potencialment reals. 		
Continguts		

Fets / conceptes	Procediments	Actituds/ normes
<p>- Vocabulari dels tipus de documents i subvencions més demanades.</p> <p>- Expressions relacionades amb els tràmits administratius (¿como se renueva X documento?. Me gustaria tramitar X subvención)</p> <p>- Treball amb role-playing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Arribada i repartida de material. ● Treball del vocabulari. ● Treball de les expressions. ● Role-playings. ● Valoració i tancament. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Escolta activa. ● Respecte. ● Participació. ● Motivació. ● Puntualitat. ● Assertivitat.
Metodologia:		Temporalització:
<p>1. Assistència Es passa llista i es reparteix el material (carpeta i material per escriure).</p>		5 minuts.
<p>2. Vocabulari Es treballa el vocabulari relacionat amb l'administració, els diferents professionals que hi treballen, els documents i les subvencions.</p>		15 minuts.
<p>3. Expressions Es treballen les expressions comunes de l'àmbit a la pissarra i cada usuària es fa una llista a la seva llibreta.</p>		10 minuts.
<p>4. Role-playings Per parelles sortiran les usuàries davant de la resta de la classe, i una d'elles interpretarà al personal administratiu i l'altra a la persona que hi assisteix. La resta de les alumnes faran d'observadores i valoraran de forma constructiva com s'han expressat les companyes que han fet el role-playing i què podrien millorar.</p>		25 minuts.
<p>5. Valoració i tancament Respondre si han sorgit preguntes. La professional preguntarà si la sessió ha estat útil, i què millorarien (ho registrarà a les observacions del full de seguiment).</p>		5 minuts.

Avaluació:	Bibliografia i recursos didàctics:
<p>Valoració global per part del professional i la resta de l'equip educatiu (voluntariat i pràctiques) en el full de seguiment i observació de les sessions (veure Annex 7). Registre d'assistència (veure Annex 6).</p>	<p>Materials: Pissarra i guixos. Llibretes i material per escriure. Recursos didàctics: Fitxes sobre el vocabulari de l'àmbit.</p>

Font: Elaboració pròpia

6. Aplicació

A continuació queden descrits els aspectes relacionats amb l'aplicació del projecte a nivell de gestió i organització, de recursos, de calendarització i de pressupost.

6.1. Gestió i organització interna

El projecte "La llengua ens empodera", queda emmarcat dins del programa d'acollida sociolingüística per a dones de la fundació BATQ, i l'organització interna és la pròpia de la fundació. Aquest programa d'acompanyament en l'aprenentatge de la llengua castellana està coordinat per una educadora social i compta amb un equip format de persones voluntàries i de pràctiques.

6.2. Recursos materials, recursos humans, relacions internes i externes

Respecte als recursos materials, el programa de dones disposa de tres aules disponibles (una per cada grup de nivell) durant els dimarts i dijous, de 17:00h a 18:30h, i, per tant, el projecte "La llengua ens empodera" tindrà lloc en les mateixes aules, és a dir que no caldria cercar cap espai nou. Cada aula disposa de taules i cadires o de pupitres individuals i d'una pissarra. Part del material utilitzat per al projecte serà cedit per la pròpia fundació, com els guixos de pissarra, una llibreta per cada una de les alumnes i el material per escriure. El material que caldrà comprar queda detallat en l'apartat 6.4 sobre el pressupost.

Pel que fa als recursos humans, aquests serien els disponibles en el Projecte d'acollida sociolingüística de Dones del BATQ, que està format per:

- 1 Educadora social com a coordinadora del projecte.
- 1 Persona de pràctiques de les disciplines relacionades amb el projecte en cada grup de nivell (d'integració social, d'educació social, de pedagogia, etc.).
- 1 o 2 voluntàries per cada grup de nivell.

La persona responsable d'aplicar el projecte i dirigir les estones de classe destinades a aquest hauria de ser l'educadora del projecte, ja que és qui té les competències adients per a poder desenvolupar aquesta tasca. Tenint en compte que només hi ha una educadora contractada per al projecte de dones, el projecte "La llengua ens empodera" s'hauria

d'aplicar primer en un dels dos grups de nivell plantejats, i després en l'altre.

Quant a les relacions externes i al treball en xarxa, no es contempla un treball amb altres entitats o serveis des del propi projecte, ja que les necessitats que puguin tenir les dones en àmbits no relacionats amb la llengua, seran cobertes per altres branques de la Fundació BATQ. El que sí que contempla el projecte és la vinculació a algun servei del barri, com és el cas de la biblioteca, com a part de la posada en pràctica de la comunicació en àmbits administratius.

6.3. Calendarització del projecte

En aquest apartat s'exposa un quadre amb una possible calendarització del projecte "La llengua ens empodera", aplicat a un dels grups de nivell de castellà (Neo o A1).

Taula 19: Calendari d'octubre.

Octubre 2022						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
					1	2
3	4 1.1. Introducció i coneixença.	5 Reunió inicial de l'equip	6 1.2. Treball del Jo	7	8	9
10	11 2.1. Identificació de contextos de socialització	12	13 1.3. El grup i la cohesió	14	15	16
17	18 2.2. Treball d'expressions comunes	19	20 1.3. El grup i la cohesió	21	22	23
24	25 2.2. Treball d'expressions comunes	26 Reunió de seguiment per part de l'equip	27 2.3. Àmbit 1: el mercat/ les compres	28	29	30
31						

Font: Elaboració pròpia.

Taula 20: Calendari de novembre.

Novembre 2022						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
	1 1.4. Sortida al mercat	2	3 2.4. Àmbit 2: el metge	4	5	6
7	8 2.5. Àmbit 3: el transport	9	10 2.6. Àmbit 4: l'administració	11	12	13
14	15 1.5. Sortida a la biblioteca	16	17 1.6. Tancament del projecte i revisió del Repte Lingüístic	18	19	20
21	22	23 Reunió de tancament per part de l'equip	24	25	26	27
28	29	30				

Font: Elaboració pròpia.

6.4. Pressupost/finançament

En la taula mostrada a continuació es mostren les despeses del projecte "La llengua ens empodera" concretant-ne d'on provenen i el seu cost.

Taula 21. Pressupost.

Despeses	Pressupost
Personal	
L'educadora social: Contractada segons el sou del conveni d'acció social. Contracte de 4 hores a la setmana (2 d'intervenció i 2 de treball intern), durant les	241,35€

7 setmanes de duració del projecte.	
Consum de béns i serveis	
Material fungible	29,1€
Despeses del local	
Lloguer de l'espai	0€
Llum i neteja	0€
Despeses generals de l'administració	
Impressió de documents	0€
Total de despeses	270,45€

Font: Elaboració pròpia.

Tot allò que suposa una despesa de 0€ per al projecte “La llengua ens empodera” és perquè el seu cost l'assumeix la Fundació, ja que el projecte formulat forma part d'un projecte major de la Fundació BATQ, que és l'acompanyament sociolingüístic a dones migrants, englobat en el programa de dones. De la mateixa manera, aquells materials fungibles que reben totes les dones que assisteixen a classe, també tindran un cost de 0€ quan siguin utilitzats per al projecte “La llengua ens empodera”, com és el cas de les llibretes, els guixos, o les fitxes de vocabulari.

Pel que fa als materials fungibles, aquests queden especificats en la següent taula:

Taula 22. Materials fungibles.

Materials fungibles			
Producte	Unitats	Preu	Total
Caixa de retoladors	1	4,1€	4,1€
Cartolina	2	0,85€	1,7€
Cabdell de llana	1		3,3€
Diners en efectiu	2,5€ per persona. Aproximació 8 persones per classe. 4x5= 20€	20€	20€
Llibretes	1 per persona.	0€	0€

	Aproximació 8 llibretes per classe.		
Fitxes de vocabulari	4 àmbits. Aproximació de 8 persones per classe. 4x8= 24 fitxes	0€	0€
Guixos	5	0€	0€
Total:			29,1€

Font: Elaboració pròpia.

Els 270,45€ de cost del projecte seran assumits per la mateixa Fundació BATQ, ja que tenint en compte que el projecte “La llengua ens empodera” queda emmarcat dins del projecte de la pròpia Fundació BATQ d’acompanyament sociolingüístic a dones migrants, s’ha acordat que serà la fundació l’encarregada d’assumir aquest cost.

Per tant, els ingressos destinats al projecte són els definits en la taula següent:

Taula 23. Ingressos.

Ingressos	
Ingressos provinents del BATQ	270,45€
Ingressos totals	270,45€

Font: Elaboració pròpia.

7. Avaluació

En aquest apartat es presenta l’avaluació del projecte “La llengua ens empodera”. Primer s’explicarà l’avaluació inicial, la de procés, i la final. Després s’explicaran quins han estat els instruments d’avaluació utilitzats i, per últim, els diferents indicadors d’avaluació.

7.1. Avaluació inicial

En relació amb l’avaluació inicial, comptarà amb el qüestionari inicial del projecte, un qüestionari dissenyat per a poder conèixer més a fons les necessitats de les dones ateses i la seva motivació a l’hora d’assistir a les classes de castellà.

També es farà una reunió inicial (programada en el calendari pel dia 5 d’octubre de 2022)

per part de l'equip de pràctiques, voluntariat, i l'educadora social contractada per tal d'aclarir dubtes sobre com es desenvoluparà el projecte i el seu funcionament, i per deixar espai per a aportacions i suggerències per millorar la qualitat del projecte. Tot el que es parli a la reunió quedarà recollit en el full d'acta de les reunions d'equip del projecte (veure Annex 8), tal de fer un recull dels canvis i propostes i per a poder fer el traspàs en cas que alguna de les persones que formen part de l'equip no hi pugui assistir.

7.2. Avaluació de procés

Pel que fa a l'avaluació durant la realització del projecte, es farà un seguiment després de cada sessió per part de l'educadora i el personal de voluntariat i pràctiques, en el qual s'anotarà l'assistència de la sessió (veure Annex 6) i s'omplirà el full de seguiment de les sessions, on cal escriure-hi què s'ha fet i, si cal, fer-ne alguna observació o comentari (veure Annex 7). També es farà a la meitat del projecte, una reunió conjunta entre l'educadora social i les persones de pràctiques i voluntariat per a veure si el projecte està funcionant correctament, revisar els fulls de seguiment de les sessions, parlar de possibles incidents que hi hagi hagut, i resoldre dubtes que el projecte hagi pogut generar entre l'equip que el du a terme. Aquesta reunió tindrà lloc el dia 26 d'octubre segons la calendarització prevista pel projecte i tindrà una durada d'una hora, tot el que es parli en aquesta quedarà recollit en el Full d'acta de les reunions d'equip (veure Annex 8).

7.3. Avaluació final i d'impacte

Per tal de realitzar l'avaluació final i d'impacte del projecte es farà omplir a les dones dos qüestionaris, un d'ells és un qüestionari de satisfacció (veure annex 9) per a conèixer l'opinió de les dones sobre el projecte del qual han participat, i l'altre per avaluar l'impacte (veure annex 10) que el projecte ha tingut sobre les seves vides, i si s'han complert els quatre objectius específics plantejats, sobre els quals s'han desenvolupat les línies d'acció i les unitats didàctiques, i finalment, si s'ha complert l'objectiu general de projecte: "Promoure l'autonomia i empoderament de les dones migrants del BATQ".

A més d'aquest qüestionari també es farà una reunió de tancament per part de l'equip educatiu en la qual es valorarà com ha funcionat el projecte, es parlarà dels imprevistos que hagin pogut sorgir, i es faran propostes de millora per a pròximes edicions. Tot el que es comenti en la reunió d'equip quedarà registrat en el full d'acta de les reunions d'equip (veure Annex 8)

7.4. Indicadors d'avaluació

- **Eficàcia:**

Per tal de poder veure l'eficàcia del projecte “La llengua ens empodera” s'ha creat una taula en la qual hi consta l'Objectiu General, els quatre Objectius Específics, i diferents indicadors formulats per a poder ser mesurats segons uns estàndards amb els diversos instruments d'avaluació (el full de seguiment de les sessions (veure Annex 7) i el qüestionari final d'avaluació d'impacte (veure Annex 10) . Aquests paràmetres ens permetran valorar el grau d'assoliment dels diferents Objectius Específics.

Taula 24: Eficàcia.

Objectiu general: Promoure l'autonomia i empoderament de les dones migrants del BATQ.	Indicadors	Estàndard	Instrument d'avaluació
<u>Objectiu específic 1:</u> Generar un clima pròxim i de confiança entre les usuàries per tal de fomentar la participació a classe.	Qualitatiu: Grau de participació en les sessions.	Participació alta: Molt satisfactori. Participació mitjana: Satisfactori. Participació baixa: Insatisfactori.	Full de seguiment de les sessions.
	Quantitatiu: Percepció de satisfacció i	-Entre 100% i 80% de les enquestades s'han sentit còmodes: Molt satisfactori.	Qüestionari final d'avaluació d'impacte.

	confiança a la classe.	-Entre 80% i 50% de les enquestades s'han sentit còmodes: Satisfactori. -Entre 50% i 0% de les enquestades s'han sentit còmodes: Insatisfactori.	(Preguntes 1 i 2)
<u>Objectiu específic 2:</u> Proporcionar recursos i eines lingüístiques sobre les temàtiques del dia a dia de les usuàries.	Quantitatiu: Percepció d'utilitat del material donat al llarg de les sessions.	-Entre 100% i 80% de les enquestades els ha semblat material útil: Molt satisfactori. -Entre 80% i 50% de les enquestades els ha semblat material útil: Satisfactori. -Entre 50% i 0% de les enquestades els ha semblat material útil: Insatisfactori.	Qüestionari final d'avaluació d'impacte. (Pregunta 4)
<u>Objectiu específic 3:</u> Implementar espais de pràctica d'habilitats socials i lingüístiques quotidianes.	Quantitatiu: Percepció de satisfacció sobre el número d'espais de pràctica realitzats.	-Entre 100% i 80% de les enquestades creuen que han tingut suficients espais de pràctica: Molt satisfactori. -Entre 80% i 50% de les enquestades creuen que han tingut suficients espais de pràctica: Satisfactori. -Entre 50% i 0% de les enquestades els creuen que han tingut suficients espais	Qüestionari final d'avaluació d'impacte. (Pregunta 5)

		de pràctica: Insatisfactori.	
	Qualitatiu: Funcionament adequat de les sessions i espais de pràctica.	S'han pogut seguir les sessions pràctiques correctament: Molt satisfactori S'han pogut seguir les sessions pràctiques, però hi ha hagut incidents: Satisfactori. No s'ha pogut seguir les sessions pràctiques: Insatisfactori.	Full de seguiment de les sessions.
<u>Objectiu específic 4:</u> Donar suport a les dones migrants del BATQ en l'adquisició de competències en llengua castellana per a facilitar la seva autonomia en la vida quotidiana.	Valoració de l'autonomia i iniciativa en les sortides.	En les sortides les dones han pres molta iniciativa: Molt satisfactori. En les sortides algunes de les dones han pres iniciativa: Satisfactori. En les sortides les dones no han pres iniciativa: Insatisfactori.	Full de seguiment de les sessions.
	Quantitatiu: Percepció de millora en l'autonomia i l'ús del castellà en el dia a dia.	-Entre 100% i 80% de les enquestades se senten amb més confiança per fer coses de forma autònoma: Molt satisfactori.	Qüestionari final d'avaluació d'impacte. (Pregunta 8 i Pregunta 9)

		-Entre 80% i 50% de les enquestades se senten amb més confiança per fer coses de forma autònoma: Satisfactori. -Entre 50% i 0% de les enquestades se senten amb més confiança per fer coses de forma autònoma: Insatisfactori.	
--	--	---	--

Font: Elaboració pròpia.

- **Eficiència**

Per tal d'avaluar l'eficiència del projecte s'ha dissenyat una taula que conté tres paràmetres a avaluar (espai, recursos i personal) sobre els quals s'han creat uns indicadors mesurats per uns estàndards utilitzant diferents instruments d'avaluació (el full de seguiment de les sessions (veure Annex 7) i el qüestionari final de satisfacció (veure Annex 9)).

Taula 25: Eficiència.

Paràmetres	Indicadors	Estàndard	Instrument d'avaluació
Espai	Qualitatiu: Adequació de l'espai.	L'espai utilitzat per a realitzar les sessions ha estat molt adequat: Molt satisfactori. L'espai utilitzat per a realitzar les sessions ha estat adequat: Satisfactori.	Full de seguiment de les sessions.

		L'espai utilitzat per a realitzar les sessions ha estat poc adequat o inadequat: Insatisfactori.	
Recursos (materials)	Qualitatiu: Adequació dels recursos materials.	Els recursos materials utilitzats per a realitzar les sessions han estat molt adequats: Molt satisfactori. Els recursos materials utilitzats per a realitzar les sessions han estat adequats: Satisfactori. Els recursos materials utilitzats per a realitzar les sessions han estat poc adequats o inadequats: Insatisfactori.	Full de seguiment de les sessions.
Personal	Qualitatiu: Contribució del personal (professional, pràctiques i voluntariat) en el desenvolupament de les sessions.	La contribució de les diferents membres de l'equip de personal implicades en el projecte ha estat molt adequada: Molt satisfactori. La contribució de les diferents membres de l'equip de personal implicades en el projecte ha estat adequada: Satisfactori. La contribució de les diferents membres de l'equip de personal implicades en el projecte ha estat poc adequada o inadequada: Insatisfactori.	Qüestionari final de satisfacció

Font: Elaboració pròpia.

- **Efectivitat**

Per tal de poder conèixer l'efectivitat del projecte, és a dir el seu impacte a curt i mitjà termini en les vides de les dones participants del projecte, i el grau d'assoliment de l'objectiu general, utilitzarem el Qüestionari final d'avaluació d'impacte (veure Annex 10), un qüestionari breu dirigit a les dones participants dissenyat per a conèixer la percepció de millora pel que fa a la seva confiança i autonomia a l'hora d'utilitzar el castellà un cop finalitzat el projecte.

També ens servirà d'indicador per a mesurar l'efectivitat del projecte, si les dones participants del projecte han assolit el repte lingüístic personal que cada una d'elles es va proposar en la "UD 1.2: Treball del JO", i que es revisen en la "UD 1.6: Tancament del projecte i revisió del repte lingüístic". Com més dones hagin assolit el repte lingüístic personal, més efectiu podrem dir que és el projecte.

- **Pertinència**

La pertinència d'un projecte fa referència a la seva coherència, és a dir, al plantejament d'objectius, el disseny de la implementació i l'avaluació que se'n fa. En tractar-se d'un projecte dissenyat amb coneixement propi del funcionament de la Fundació en el qual se situa, i del col·lectiu al qual va dirigit, tant la detecció de necessitats, com la fonamentació teòrica, com el disseny de les sessions a realitzar, són d'entrada coherents i pertinents.

Per a poder valorar si els objectius específics, l'objectiu general, i les línies d'acció dissenyades són pertinents i en coherència amb les necessitats de les dones a les quals es dirigeix el projecte, se'n farà una avaluació general per part de tot l'equip educatiu implicat (educadora, personal de pràctiques i personal de voluntariat) en les diferents reunions d'equip plantejades, per a poder veure si al llarg del desenvolupament del projecte, aquesta pertinència es manté.

- **Suficiència**

Quant a la suficiència, l'últim dels indicadors d'avaluació, aquesta mesura si s'han tingut en compte tots els elements necessaris per a poder assolir els objectius proposats, i si els recursos, el nombre de sessions i el personal han estat suficients. Per tal d'avaluar-la ens basarem d'entrada amb les respostes del Qüestionari final d'avaluació d'impacte (veure

Annex 10) en el qual es pregunta pel nombre de sessions i pel material i recursos donats en aquestes, per a poder conèixer la percepció de les dones participants. També caldrà tenir en compte la visió de l'equip educatiu pel que fa a la suficiència, per aquest motiu han estat dissenyades un seguit de preguntes exposades a continuació, que caldria que es debatessin amb l'equip educatiu en la Reunió de tancament per part de l'equip.

- S'han fet suficients sessions per poder desenvolupar el projecte correctament?
- El material fungible (com les fitxes) han estat suficients per a poder treballar correctament?
- Com a part de l'equip del projecte, has sentit sobrecàrrega de feina?
- Has sentit que tenies prou informació i coneixença del projecte per a poder formar-ne part de l'equip?
- La ràtio de dones a l'aula ha estat adequada?
- S'ha pogut atendre a les necessitats educatives de les dones correctament?

A través d'aquestes preguntes a l'equip educatiu i amb el Qüestionari final d'avaluació d'impacte omplert per les dones participants del projecte es podrà valorar la suficiència d'aquest.

7.5. Instruments d'avaluació i temporalització

Per tal d'avaluar a les participants del projecte "La llengua ens empodera" i fer un seguiment del projecte i el seu funcionament, s'han creat els diferents instruments d'avaluació exposats a continuació:

- Registre d'assistència: Aquest document l'omplirà l'equip educatiu els dies en què es realitza el projecte per a tenir un registre de les dones que assisteixen a classe cada sessió (veure Annex 6).
- Full de seguiment de les sessions: Aquest document també l'omplirà l'equip educatiu, un cop hagi acabat cada sessió, per tal de tenir un registre de què s'ha fet en cada sessió i si és necessari fer-ne algun comentari o observació (veure annex 7).
- Qüestionari inicial: El qüestionari inicial és un document que les dones participants del projecte hauran d'omplir abans de l'inici d'aquest, per tal de veure si el projecte és pertinent i s'ajusta a les necessitats i voluntats de les dones a l'hora d'assistir a classe. És el mateix qüestionari que s'ha utilitzat per a fer la detecció de necessitats del projecte en l'apartat "3. Diagnòstic de necessitats" (veure Annex 5)

- Qüestionari final de satisfacció: Aquest document l'ompliran les dones que hagin participat en el projecte en l'última sessió d'aquest, i la seva finalitat és que les dones puguin donar la seva opinió sobre el projecte i veure'n el grau de satisfacció (veure Annex 9).
- Qüestionari final d'avaluació d'impacte: Aquest qüestionari caldrà que l'omplin les dones al final del projecte, i té la finalitat de veure quin ha estat l'impacte del projecte en les seves vides quotidianes i en la seva autonomia a través de preguntes relacionades amb els Objectius Específics del projecte (veure Annex 10).
- Full d'acta de les reunions d'Equip: El full d'acta de les reunions d'equip és un document que omplirà alguna persona de l'equip educatiu, i la seva finalitat és recollir la informació parlada durant les reunions d'equip (educadora, personal de voluntariat i pràctiques) i els canvis o novetats que es derivin de les reunions per a poder tenir-ne un registre i fer traspàs a altres membres si fos necessari. Se n'ompliran tres al llarg del projecte: un a la reunió inicial, un altre a la reunió de seguiment, i l'últim a la reunió de tancament (veure Annex 8).

8. Conclusions

Per tal de finalitzar el projecte "La llengua ens empodera", se'n presenten en aquest apartat les seves conclusions, dividides en tres punts: els punts forts del projecte, els punts febles, i les línies de futur.

Pel que fa a les potencialitats i punts forts del projecte, la primera d'elles és que es tracta d'un projecte fàcilment traslladable a altres col·lectius de persones migrants i a altres llengües d'aplicació. És a dir, que el cos i la idea del projecte poden servir per a l'aprenentatge de qualsevol llengua si s'adapta el material i vocabulari a aquesta. A més a més, el projecte, que està plantejat per a dur-se a terme amb el col·lectiu de dones magrebines, és aplicable a dones de qualsevol altra nacionalitat o procedència.

El projecte està dissenyat per a treballar amb dones, ja que es va detectar la necessitat de treballar aspectes sobre el dia a dia de les dones migrants del BATQ, que passen per un empoderament i pel treball de la confiança en elles mateixes a l'hora d'utilitzar el castellà, que neix, en part, de la desigualtat de gènere que pateixen. Malgrat això, en tractar-se d'un projecte molt general, també podria funcionar en grups d'homes o mixtes (sempre que en aquests es pugui crear un clima de confiança, benestar, i treballar horitzontalment).

Una altra potencialitat del projecte és que es tracta d'un projecte viable, que està dissenyat per a poder ser implementat en la mateixa Fundació BATQ, i que, per tant, s'ha fet amb coneixença pròxima de les dones a les quals aniria adreçat el projecte i del funcionament de la fundació. En conseqüència, la seva implementació podria fer-se sense suposar un sobre esforç per a la fundació més enllà del cost del sou de l'educadora.

El projecte pot suposar una millora en la qualitat de vida de les dones participants, ja que si es compleixen els objectius d'aquest i el projecte funciona correctament, les dones migrants podran sentir-se amb més confiança a l'hora de parlar el castellà en la seva vida quotidiana i adquiriran més autonomia per a moure's pel país on han migrat.

Quant als punts febles del projecte, cal remarcar que és un projecte que ha estat plantejat com a objecte d'aquest TFG, i que com a tal, i tenint en compte les limitacions de temps que suposen el quart curs universitari, no s'ha plantejat de manera prou duradora perquè acabi tenint un gran impacte en la vida de les participants. En el cas que el projecte vulgui ser implementat, seria recomanable dedicar més sessions a cada un dels àmbits escollits per a

aprofundir en el vocabulari i les expressions relacionades, i poder fer molta més pràctica, així com també ampliar els àmbits a treballar més enllà de les compres, el transport, el metge i l'administració.

Un altre punt feble detectat és que el projecte està dissenyat per a treballar amb dones migrants, independentment de quina sigui la seva situació legal (és a dir, si estan regularitzades o no), i en el cas de dedicar una de les sortides a visitar un equipament del barri i que hi hagi la possibilitat de vincular-s'hi (com és el cas de fer-se el carnet de soci de la xarxa de biblioteques) hi haurà dones que no podran fer-ho per no tenir NIE i s'evidenciarà la desigualtat que genera tenir una situació legal regularitzada i no, i en conseqüència hi haurà dones que podran aprofitar més la sortida que altres.

L'últim punt feble del projecte és que el col·lectiu de dones migrants és un col·lectiu molt divers, en el qual s'engloben dones en situacions molt diferents entre elles, moments vitals diversos, i que cada una tindrà unes necessitats específiques. Això pot suposar una dificultat a l'hora d'executar el projecte, ja que caldrà que aquest pugui adaptar-se a totes les participants quant a les necessitats que presentin, i també al seu ritme d'aprenentatge.

Per acabar, i en relació amb les línies de futur plantejades pel projecte, destacar que aquest projecte ha estat dissenyat basant-se en l'experiència de voluntariat i l'estructura del projecte d'acollida sociolingüística per dones migrants de la Fundació BATQ i la idea, és proposar el projecte "La llengua ens empodera" a la mateixa fundació per si el volguessin aplicar de cara al curs vinent o treure'n idees que els hi puguin servir per a donar una nova visió a les classes de castellà, centrant-se en l'adquisició de confiança i autonomia.

En ser un projecte bastant general, també podria plantejar-se a altres fundacions, entitats i recursos que treballin amb el col·lectiu de persones migrants i específicament de dones migrants, per tal que pugui ser aplicat a altres centres, i poder tenir un major impacte. Són necessaris més recursos destinats a dones migrants, ja que es tracta d'un col·lectiu doblament invisibilitzat i oprimat, sobre el qual no hi ha prou inversió ni recursos destinats per a cobrir-ne les necessitats.

9. Bibliografia

Casas, A.; Llenas, M.; Calderón, M. [coord.] (2013) “L'enfocament intercultural a Barcelona: l'Espai Avinyó – Llengua i Cultura, un exemple d'interculturalitat en acció” *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 54, p. 117-122

Cascón, P., Martín, C. (1995). *La alternativa al juego 1: Juegos y dinámicas de educación para la paz*. Madrid: Edupaz.

Fundació Bayt Al-Thaqafa. (2022). *Fundació Bayt Al-Thaqafa*.
<https://www.bayt-al-thaqafa.org/ca>

Idescat. Institut d'Estadística de Catalunya. Gencat. *Població a 1 de gener. Total i estrangera*. 2000-2020 Barcelona. Ciutat Vella.
<http://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?b=1&geo=dis:08019301>

Idescat. Institut d'Estadística de Catalunya. Gencat. *Població estrangera a 1 de gener per països*. 2020-2021 Catalunya. <https://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?b=12>

Iglesias, J. Botella, T. Rúa, A. Mielgo, C. Caro, R. (2015). . “Análisis y proposiciones para la igualdad de trato y la lucha contra la discriminación”. *Organización Internacional para las Migraciones (OIM)*.

https://www.comillas.edu/images/OBIMID/Estudio_Sobre_la_Situaci%C3%B3n_Laboral_de_la_Mujer_Inmigrante._OIM_2015_1.pdf

Instituto Cervantes. (2022). *Qué son los DELE. Exámenes*. 2022.
<https://exámenes.cervantes.es/es/dele/que-es>

Kichou, Najat. «Acció social en les comunitats musulmanes». *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, [en línia], 2018, Núm. 69, p. 84-96,
<https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/338031>

Lopez, A. Lundsteen, M. Solé, A. “*La pràctica religiosa de les comunitats musulmanes de Barcelona. Expressions i problemàtiques.*” Stop als Fenòmens Islamòfobs. 2016.
<https://ajuntament.barcelona.cat/dretsidiversitat/sites/default/files/Informe.pdf>

Marí, Isidor. “*Diversitat lingüística i cohesió social a Catalunya*”. Instituts d’Estudis Catalans.
https://cohesio-social.iec.cat/wp-content/uploads/2020/09/Mari_I_Diversitat_linguistica_i_cohesio_social_a_Catalunya_20200903.pdf

Sanvicén i Torné, Paquita. «Dones marroquines i aprenentatge de català. Anàlisi sociològica des d’una perspectiva de gènere». *Treballs de sociolingüística catalana*, [en línia], 2016, p. 269-84, <https://raco.cat/index.php/TSC/article/view/316442>

Sayed-Ahmad Beiruti, Nabil. «Procés migratori, diversitat sociocultural i impacte sobre la salut mental». *Educació social. Revista d’intervenció socioeducativa*, [en línia], 2013, Núm. 54, p. 87-101, <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/267195>